

^HÇOCUKLARIN KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASI (SOSYAL MEDYA ÖRNEĞİ KAPSAMINDA)

Arş. Gör. Dr. Canan ERDOĞAN*

Öz

Günümüzde internetin, özellikle sosyal medyanın kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak da ebeveynler, hem kendi sosyal medya hesaplarından hem de çocukları adına açtıkları hesaplardan, çocuklarının fotoğraf veya videolarını paylaşmaktadır. Bu da çocuğun kişisel verilerinin paylaşılması ve özel hayatına müdahale niteliğindedir. Çocukların kişisel verilerinin korunması ile ilgili AB Genel Kişisel Verilerin Korunması Tüzüğü'nde özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Ancak 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda buna ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle çocukların kişisel verilerinin korunması konusunda hem kanundaki genel düzenlemeler hem de 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre hareket etmek gerekir.

Anahtar Kelimeler

Kişisel Veri, Çocukların Kişisel Verisi, Çocukların Özel Hayatı, Kişisel Verilerin Korunması, AB Genel Kişisel Verilerin Korunması Tüzüğü

PROTECTION OF CHILDREN'S PERSONAL DATA (WITHIN THE SCOPE OF SOCIAL MEDIA EXAMPLE)

Abstract

In today's world, using Internet, especially social media, is increasingly widespread. As a result of it, lots of parents share their children's photos or videos both in their own social media account and in their children's social media account that was managed by their parents. This is the sharing and processing of the children's personal data and also interfering in their private life. There is a separated provision that is about the protection of children's personal data in the

^H Hakem incelemesinden geçmiştir.

* Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı (e-posta: canan.p02@gmail.com) ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5656-5655> (Makalenin Geliş Tarihi: 05.07.2018) (Makalenin Hakemlere Gönderim Tarihleri: 05.07.2018-13.07.2018/Makale Kabul Tarihleri: 01.12.2018-18.12.2018)

European Union General Data Protection Regulation. However, there is no separated provision in the Data Protection Code No. 6698. For this reason, it is necessary to apply the general provisions of the Code and the relevant provisions of the Turkish Civil Code No. 4721 on the protection of children's personal data.

Keywords

Personal Data, Children's Personal Data, Children's Private Life, Protection of Personal Data, European Union General Data Protection Regulation

GİRİŞ

Günümüzde sosyal medyanın kullanımının arttığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Özellikle insanlar günlük yaşamlarından fotoğrafları sıkça sosyal medyada paylaşmaktadır. Hemen hemen herkesin bir sosyal medya hesabının olduğunu söyleyebiliriz. Hatta kimi aileler, çocukları daha doğmadan onlara ilişkin bilgileri sosyal medyadan paylaşmaya başlamakta ya da çocukları adına ayrı bir hesap açmaktadır. Özellikle Instagram ve Facebook gibi, görsel paylaşımların yapıldığı ve çok geniş kitlelere çok hızlı bir şekilde ulaşıldığı sosyal medya araçlarının kullanımının artmasından sonra, bu durum büyük bir artış göstermektedir¹. Elbette çocukların kişisel verilerinin korunmasında, özel hayata özellikle kişilik hakkının korunmasına ilişkin menfaati vardır.

Meseleyi hukukî açıdan değerlendirmeden önce, sorunu tespit etmek için birkaç örnek vermek uygun olacaktır. Bilindiği gibi aileler çocuklarının neredeyse her halini ve her anını sosyal medyada paylaşıyor. Bunun ötesinde, aileler sağlık problemleri olan çocuklarının hastalıkları, tedavi süreçleri hakkında da bilgi paylaştıkları bloglar açmaktadır. Şimdi bu aile tiplerine ilişkin örnekleri ele alalım²:

Örneğin, 4 yaşında olan Melis'in her anı sosyal medya fenomeni olan bir annenin çocuğu olarak Instagram hesabından paylaşılıyor. Hatta öyle ki, annesi Melis'in havuzda bikinili ya da banyoda-tuvalette özel anlarını dahi fotoğraf veya video şeklinde paylaşıyor.

5 yaşında olan Nisan'ın annesi de kızının bir çocuk programına katılmasından sonra insanlar tarafından çok sevildiğini düşünüp kızının adına bir Instagram hesabı açmış ve buradan kızının her anını paylaşmaktadır. Hatta çok fazla takipçisi olması nedeniyle de çocuk ürünleri satışı yapan firmalardan reklam alıp çocuğu aracılığıyla sayfasında paylaşıp para kazanmaktadır.

Ahmet kendisine bebekken kalp yetmezliği teşhisi konan 8 aylık bir bebektir. Annesi çocuğunun hastalığı ve tedavi sürecine ilişkin yaşadıklarını adım adım yazmak üzere blog açmış ve çocuğunun fotoğrafları ile birlikte sağlık bilgilerini de düzenli olarak burada paylaşmaktadır. Mehmet'in babası ise, blog sayfası açmamış olmakla birlikte sadece kendi arkadaşlarının bulunduğu ve dışarıya kapalı Facebook ve Instagram sayfasında oğlunun başarılarına ilişkin fotoğraflarını paylaşmaktadır.

Yukarıda verilen örnekler daha da çeşitlendirilebilir. Ancak çalışmamız kapsamında bunlarla yetinilecektir. Bu örneklerde de görüldüğü gibi, bahsi

¹ 2014 yılında yapılan bir araştırmaya göre, sosyal medyada kullanıcı olan her üç ebeveynden bir tanesi Facebook kullanırken, %28'i Pinterest, %27'si LinkedIn, %25'i Instagram, %23'ü de Twitter kullanmaktadır. Araştırma hakkında bkz. **Duggan, Maeve/Lenhart, Amanda/Lampe, Cliff/Nicole**, B. Ellison: Parents and Social Media, Pew Research Center, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/parents-and-social-media/>, (02.07.2018).

² Burada verilen örneklerin hepsi varsayım dayalıdır.

geçen ebeveynler sadece çocuklarının fotoğraflarını paylaşmakla kalmamakta, onların özel hayatlarını da gözler önüne sermektedirler. Böylelikle ebeveynler, bu yolla çocuklarının kişisel verilerini paylaşmaktadır³. Bu paylaşımlar, çoğu zaman çocukların rızası olmaksızın, salt ebeveynlerin iradesi doğrultusunda yapılmaktadır. Bu da çocukların ileride kendi dijital kimliklerini oluşturmasını engellemekte ve kişilik hakkı kapsamında yer alan özel hayata müdahale teşkil etmektedir. Bilindiği gibi aileler, genellikle çocuklarını internetin zararlarından korumak adına bir anlamda koruyucu görev üstlenmektedirler⁴. Çünkü çocuklar, aileleri tarafından yapılan bu paylaşımlar neticesinde (özellikle psikolojik) zarara uğrayabilirler⁵. Ayrıca çocuklar ailelerinin toplumda sergiledikleri hayat-tan bambaşka bir hayatı benimseyebilirler. Ebeveynlerin çocuklarının uygun ya da uygun olmayan fotoğraflarını Instagram'da paylaşması örneğinden yola çıkacak olursak, çocuklar ileride bu tür fotoğrafları ile internette karşılaşmak istemeyebilirler. Zira, kimi ebeveynler çocuklarının tuvalet eğitiminden tutun da mahrem fotoğraflarına kadar, ileride kişiyi rahatsız edebilecek paylaşımlar yapmaktadırlar.

Çocukların kendilerine ait bilgileri ebeveynleri tarafından paylaşılması üzerinde kontrolleri yoktur. Gerçi çocuklar bu durumu kontrol edebilseler dahi, bunların sonuçları hakkında tam olarak bilgi sahibi olamayacakları için sağlıklı bir sonucun çıkması da mümkün gözükmemektedir. İnternette herhangi bir bilginin paylaşılması, kişi her ne kadar bunu o anlık arzulansa dahi, bu paylaşımın ömrü kişinin tahayyülünden çok daha fazladır⁶.

Sosyal medya, ebeveynlere birçok fayda sağlamaktadır. Örneğin, hasta çocuğu olan ebeveynler çocukları hakkındaki bilgileri Facebook ya da bloglarında paylaşırlarsa, benzer hastalığa sahip çocukları olan başka ebeveynlerle daha kolay iletişim kurup hastalık ya da uygulanan tedavi hakkında bilgi sahibi olabilirler⁷.

³ **Steinberg**, Stacey B.: Sharenting: Children's Privacy in the Age of Social Media, Emory Law Journal, Vol. 66, s. 841.

⁴ Bu konuda Amerika'da Children's Online Privacy Protection Act (COPPA) bulunmaktadır. Söz konusu kanun, 13 yaşından küçük çocukların internet ortamında korunmasını hedeflemektedir.

⁵ **Bartels**, Jenn Supple: Parents' Growing Pains on Social Media: Modeling Authenticity, Character and... Social Media, Vol. 1, 2015, <http://digitalud.dbq.edu/ojs/index.php/character/article/view/4>; **Steinberg**, s. 843.

⁶ **McPeak**, Agnieszka, A.: The Facebook Digital Footprint: Paving Fair and Consistent Pathways to Civil Discovery of Social Media Data, 48 Wake Forest L. Rev. 887 (2013), s.899; **Steinberg**, s. 846.

⁷ **Duggan**, Maeve/**Lenhart**, Amanda/**Lampe**, Cliff/**Nicole**, B. Ellison: Concerns About Children, Social Media And Technology Use, Pew Research Center, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/concerns-about-children-social-media-and-technology-use/>, (02.07.2018).

Birçok ebeveyn, çocukları hakkında paylaşım yaparken iyi niyetle yapmaktadır⁸. Hatta bu paylaşımları yaparken kural olarak ebeveynler, çocuklarına oranla, buna ilişkin en doğru kararı verebilecek durumdadırlar. Ancak bu onların her zaman yaptıkları paylaşımların sonuçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olduğu anlamına da gelmez. Hatta bir kısım ebeveyn, bu paylaşımları yaparken ileride çocuklarının karşılaşılabileceği olumsuzlukları hiç hesaba katmaz⁹. Örneğin, çoğu anne çocuğunun fotoğraflarını internette paylaşırken bunun kötü kullanımları için başkaları tarafından kaydedileceğini düşünmez. Daha sonra böyle bir paylaşım yapan anne¹⁰, çocuğunun fotoğraflarına başkaları tarafından erişildiğini, indirildiğini ve fotoğraflar üzerinde oynanıp pedofili kişilerce ulaşılması için herkesçe ulaşılabilir bir web sayfasına yüklenmiş olduğunu öğrenebilir. Tabi bu noktada sosyal medya kullanımlarının başka bir olumlu yanı ile karşılaşılabılıriz. Örneğin, bu anne için artık her şey gecikmiş olsa da sahip olduğu internet sayfalarından buna yönelik paylaşımlar yaparak, bu konuda diğer anneleri uyandırabilir¹¹.

Michigan Üniversitesi'nin, ebeveynlerin çocukları hakkında yaptıkları paylaşımlara ilişkin bir araştırması bulunmaktadır¹². Bu çalışmada ebeveynlerin çocukları hakkındaki paylaşımlarını 5 kategoriden oluştuğu ifade edilmiştir. Buna göre, çocukları uyutma (%28), beslenme ve yeme ile ilgili ipuçları (%26), çocukları disipline etme (%19), çocukların günlük bakımı (%17) ve davranışlarına ilişkin (%13) hususlar paylaşılmaktadır. Ayrıca çocukları hakkında paylaşım yapan ebeveynlerin %56'sı çocuklarını utandıracak paylaşımlar yaparken, %51'i de çocuklarının konumları hakkında bilgi sağlayacak paylaşım yapmakta ve %27'si de çocuklarının uygunsuz fotoğrafını paylaşmaktadır¹³.

⁸ **Duggan/Lenhart/Lampe/Nicole**, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/parents-and-social-media/>, (02.07.2018).

⁹ "Sharenting" trends: Do parents share too much about their kids on social media?, <https://www.mottchildren.org/news/archive/201503/%E2%80%9Csharenting%E2%80%9D-trends-do-parents-share-too-much-about-their>. Sosyal medyada yapılan paylaşımlar nedeniyle özel hayatına müdahale edilen kişilerin ileride mağdur olabileceğine ilişkin görüş için bkz. **Kaya**, Mine, Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme-İnternet-Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması, Ankara 2015, s.189. Ayrıca kişisel verilerin paylaşılmasının doğuracağı başka olumsuz sonuçlar için bkz. **Rachels**, James: Why Privacy Is Important?, Philosophy and Public Affairs, C.4, S.4, Y.1975, s.323-325. Ayrıca bkz. **Küzeci**, Elif: Kişisel Verilerin Korunması, 2.B., Ankara 2018, s. 73 vd.

¹⁰ Çocuğunun tuvalet eğitimi sırasında çektiği fotoğrafları paylaşan anneler buna örnek gösterilebilir.

¹¹ Örnek için bkz. **Steinberg**, s. 848.

¹² Araştırma hakkında bkz. <https://www.mottchildren.org/news/archive/201503/%E2%80%9Csharenting%E2%80%9D-trends-do-parents-share-too-much-about-their>.

¹³ Araştırma hakkında bkz. <https://www.mottchildren.org/news/archive/201503/%E2%80%9Csharenting%E2%80%9D-trends-do-parents-share-too-much-about-their>. Ayrıca yapılan araştırmaya göre, anneler babalara oranla daha çok paylaşım yapmaya meyillidir. Araştırma

Yapılan bir araştırmaya göre, Amerika’da iki yaşındaki çocukların %92’si, çoktan internette mevcuttur¹⁴. Buna göre, bu çocukların üçte biri daha yeni doğduğu andan itibaren sosyal medyada yer almaktadır¹⁵. Çocukların Facebook’ta fotoğrafları paylaşıldığında bunların %45.2’sinde çocukların isimleri zikredilmektedir, %6.2’sinde çocukların doğum tarihlerine yer verilmektedir. Instagram’da paylaşım yapıldığında da, ebeveynlerin %63’ü hesaplarında en az bir kere çocuklarının fotoğrafını paylaşmakta iken, %27’si de çocuklarının doğum tarihi bilgisine yer vermektedir. Son olarak %19’u da çocuklarının hem isimlerine hem de doğum tarihi bilgisine yer vermektedir¹⁶.

Belirttiğimiz gibi, bazı ebeveynler çocuklarının sağlık sorunları ve onlarla başa çıkma yöntemleri hakkında paylaşımlar yapmaktadır ve bu da aynı sorunu yaşayan aileler için fayda sağlamaktadır. Ancak bu durum dahi çocukların ileride istemediği bir durum yaratabilir. Örneğin, kronik bir hastalık ile yaşayan *Carly Findlay* bu konu hakkında şunları söylemiştir: “Eğer ailem durumum hakkında kamuya açık bir sayfada paylaşım yapsaydı, bu benim için çok utanılacak bir durum yaratabilirdi... Buna ilişkin kendi yolumu belirlemek beni çok mutlu ediyor. Aileler tarafından yapılan paylaşımların uzun süreli etkiler yaratması beni çok şaşırtıyor”¹⁷. Ancak *Carly Findlay*’ın bu ifadelerine karşılık, down sendromlu çocukları hakkında yazılar kaleme alan bir anne ise, bloğunda şu ifadelere yer vermiştir: “Özel ihtiyaçları bulunan çocuğu olan ailelerin çocuklarının hikayelerini paylaşmaya devam edeceğini ümit ediyorum. Çünkü tüm bu

için bkz. **Duggan/Lenhardt/Lampe/Nicole**, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/concerns-about-children-social-media-and-technology-use/>, (02.07.2018).

¹⁴ Araştırma için bkz. **Steinberg**, s.849; **Bartels**, s.52. Bazon’ın da haklı olarak ifade ettiği gibi, çocuğun adına hesap açılması halinde şunun göz önünde bulundurulması gerekiyor: Çocuk belki 13 yaşına geldiğinde ve her şeyin farkına vardığında daha önce yapılan paylaşımlardan rahatsız olabilir ya da kendi adı ve soyadı ile bir hesap açmak istemeyebilir. Böyle bir durumda çocuğa seçme sansı tanınmıyor. Bkz. **Bazon**, Emily, “No, I Will Not Follow Your Baby on Twitter, Slate Magazine, The Slate Group, 4 Sept. 2013. Web. 1 Nov. 2014 (http://www.slate.com/blogs/xx_factor/2013/09/04/twitter_for_babies_media_elites_tweet_in_the_voice_of_their_kids_think_of.html?via=gdpr-consent).

¹⁵ **Steinberg**, s. 849; Bkz. <https://www.businesswire.com/news/home/20101006006722/en/Digital-Birth-Online-World>. Brosch da çocukların daha yürümeye başlamadan önce sosyal medyada fazlasıyla fotoğrafı, hakkında yapılan paylaşımlar ve bilgi güncellemeleri olduğunu ifade etmektedir. **Brosch**, Anna: When the Child is Born into the Internet: Sharenting as a Growing Trend among Parents on Facebook, The New Educational Review, Mart 2016, s. 226.

¹⁶ **Steinberg**, s. 849; Bkz. <https://www.businesswire.com/news/home/20101006006722/en/Digital-Birth-Online-World>. Hatta burada verilen bilgiye göre, bebeklerin birçoğu henüz doğmadan sosyal medyada var olmaktadır. Çünkü ebeveynleri bebekleri daha doğmadan ultrason fotoğrafını sosyal medyada paylaşmaktadır.

¹⁷ **Findlay**, Carly: When Parents Overshare Their Children’s Disability, <https://www.smh.com.au/lifestyle/when-parents-overshare-their-childrens-disability-20150724-gijt6.html>, (02.07.2018).

önyargılar cahillikten ve bu durumun ortaya konulması noktasındaki eksiklikten kaynaklanmaktadır”¹⁸.

Bazı ebeveynler ise, çocuklarının fotoğrafının paylaşılmasının birtakım riskleri de beraberinde getirdiğini düşünmektedir¹⁹. Örneğin, 11 yaşından küçük çocuğu olan aileler arasında yapılan bir araştırmaya göre, sadece %14’ü çocukları ile ilgili yapılan paylaşımlardan rahatsızlık duyarken; bu oran 12 yaş ve daha büyük çocukları olan aileler arasında %3’ü bulmaktadır²⁰.

Tüm bu paylaşımların yapılması halinde çocukların hem kişisel verileri paylaşmakta hem de özel hayat hakları ihlal edilmektedir. Uluslararası hukukta çocukların özel hayat hakkı olduğu kabul edilmektedir²¹. Örneğin, Birleşmiş Milletlerin Çocuk Hakları Sözleşmesinde (*United Nations Convention on the Rights of the Child/UNCRC*) çocukların özel hayat hakkı da sayılmıştır.

Çalışma konumuzu incelerken, her iki hususu düzenleyen uluslararası ve ulusal düzenlemelere genel olarak değinmekte fayda vardır. Bu nedenle öncelikle çocukların özel hayat haklarını düzenleyen BM Çocuk Hakları Hakkında Sözleşme’den (*United Nations Convention on the Rights of the Child/UNCRC*) bahsedip daha sonra AB Genel Veri Koruma Tüzüğü’nde (*European Union General Data Protection Regulation*) getirilen düzenlemeye değinilecektir. Ancak uluslararası ve ulusal düzenlemelere geçmeden önce kişisel veri ve kişisel verilerin işlenmesi kavramlarından genel hatları ile bahsetmek yerinde olacaktır.

I. KİŞİSEL VERİ VE KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ KAVRAMI

Kişisel veri kavramına, 95/46/EC sayılı Kişisel Nitelikli Verilerin İşlenmesi ve Bu Tür Verilerin Sınırlar Arası Dolaşımında Bireylerin Korunması Hakkında Direktif’te olduğu gibi, 2018 yılında yürürlüğe giren Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü²²,’nde de yer verilmiştir. Buna göre, kişisel veri, tanımlanmış veya tanımlanabilir bir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir (m.4/1). İşlenme ise, otomatik yöntemlerle olsun veya olmasın, kişisel veri veya kişisel

¹⁸ Bkz. Parenting in the Information Age: Am I Oversharing?, <http://www.confessionsofthechromosomallyenhanced.com/2015/08/parenting-in-information-age-am-i.html>, (20.06.2018).

¹⁹ Çocuğunun fotoğrafının paylaşılmasının ardından tanımadığı kişiler tarafından fotoğrafın beğenilmesinin ardından bunun riskli bir durum olduğunu ifade eden Paris ve iki kızının fotoğrafını paylaştıktan sonra bunun başka kişilerce farklı internet sayfalarında paylaşıldığını tespit eden Ashley örneği için bkz. **Steinberg**, s.854. Hatta Ashley bu durumu dijital çocuk kaçırma (*digital kidnapping*) olarak nitelendirmektedir.

²⁰ Araştırma için bkz. **Duggan/Lenhart/Lampe/Nicole**, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/concerns-about-children-social-media-and-technology-use/>, (02.07.2018).

²¹ **Banks**, Sarah, Can Today’s Networked Kids Protect Their Right to Privacy?, <http://www.contributoria.com/issue/2015-05/54f59102d077e7c21b000096.html>, (30.06.2018).

²² Tüzük için bkz. <https://gdpr-info.eu/>, (15.06.2018).

veri setleri üzerinde gerçekleştirilen toplama, kaydetme, düzenleme, yapılandırma, saklama, uyarılma veya değiştirme, elde etme, danışma, kullanma, iletim yoluyla açıklama, yayma veya kullanıma sunma, uyumlaştırma ya da birleştirme, kısıtlama, silme veya imha gibi herhangi bir işlem veya işlem dizisidir, şeklinde tanımlanmaktadır (m.4/2).

Kişisel veri kavramına 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda da yer verilmiştir. Burada yer verilen tanıma göre kişisel veri, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir (m.3/1-d). Kişisel verilerin işlenmesi ise, kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi ifade eder (m.3/1-e). Görüldüğü gibi kişisel veri, kişinin ailevi, meslekî ve şahsî olan, kişinin ayırt edici özelliklerini ve niteliklerini gösteren her türlü bilgidir²³. Çalışma konumuz açısından ise, çocuğun ismi, soy ismi, yaşı, doğum tarihi, fotoğrafları vs. gibi ona ilişkin olan ve onu niteleyen her türlü bilgisi kişisel verisidir. Ebeveynleri tarafından çocukların kişisel verilerinin sosyal medyada paylaşılması ise kişisel verilerinin işlenmesi anlamına gelmektedir. Yapılan işlemin hukuka uygun olması için de kanunda gösterilen usule riayet edilmesi gerekir.

II. ÇOCUKLARIN ÖZEL HAYAT HAKKI VE KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASINI DÜZENLEYEN KAYNAKLAR

A. Uluslararası Kaynaklar

1. Genel Olarak

Özel hayat hakkını tanımlayan ilk uluslararası belge, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'dir. Beyanname'de hiç kimsenin özel hayatı, ailesi, meskeni veya yazışması hususlarında keyfi karışmalara, şeref ve şöhretine karşı tecavüzlere maruz bırakılmayacağı hüküm altına alınmıştır (m.12). Bununla birlikte özel hayat hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde de önemli rol

²³ Genel olarak kavram için bkz. **Ayözer**, A. Çiğdem: Kişisel Verilerin Korunması (Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil), İstanbul 2016, s. 6; **Beytar**, Erbil: İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması, İstanbul 2017, s. 48; **Akgül**, Aydın: Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, 2.B., İstanbul 2016, s. 8; **Aydın**, Sedat Erdem: AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu, İstanbul 2015, s. 3. Bu yönde bir tanımlamaya yer verilen Anayasa Mahkemesi kararı için bkz. 28579 sayılı ve 06.03.2013 tarihli Resmî Gazete. Ayrıca kişisel veriler kavramının unsurları hakkında ayrıntılı açıklama için bkz. **Aksoy**, Hüseyin Can: Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2010, s. 13 vd.; **Uncular**, Selen: İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Ankara 2014, s. 19 vd.

oynamaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki, m.1’de herkese insan hakları ve özgürlüğünün sağlanması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca m.14’te ayrımcılık yasağı düzenlenmiştir. Her ne kadar maddede yaş ayrıca sayılmamış olsa da yapılan sayımın sınırlı bir sayım olmadığını da belirtmek gerekir.

Ayrıca çocukların özel hayatına ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmaması, çocukların da özel hayat hakkı olduğu gerçeğini bertaraf etmez. Zaten çocukların özel hayat hakkı onların gelişimlerinde önemli rol oynar²⁴. Elbette çocukların yaşlarına bağlı olarak özel hayat haklarının sınırı değişecektir. Örneğin, 6 aylık bir bebeğin ebeveynlerine karşı özel hayat sınırı ile 10 yaşında bir çocuğun sınırı farklı olacaktır.

2. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Hakkında Sözleşme (United Nations Convention on the Rights of the Child)

Çocukların özel hayat hakkına ilişkin özel bir düzenlemeye BM Çocuk Hakları Hakkında Sözleşme’de rastlıyoruz. Özel hayat hakkından önce, Sözleşme m.3’te düzenlenmiş olan yüksek yararın gözetilmesi ilkesinden bahsetmek gerekir. Buna göre,

1. Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.
2. Taraf Devletler, çocuğun ana-babasının, vasilerinin ya da kendisinden hukuken sorumlu olan diğer kişilerin hak ve ödevlerini de göz önünde tutarak, esenliği için gerekli bakım ve korumayı sağlamayı üstlenirler ve bu amaçla tüm uygun yasal ve idari önlemleri alırlar.
3. Taraf Devletler, çocukların bakımı veya korunmasından sorumlu kurumların; hizmet ve faaliyetlerin özellikle güvenlik, sağlık, personel sayısı ve uygunluğu ve yönetimin yeterliliği açısından, yetkili makamlarca konulan ölçülere uymalarını taahhüt ederler.

Düzenlemeden de anlaşılacağı üzere, esas olan çocuğun menfaatidir. Her ne kadar maddede taraf devletler açısından bir düzenleme yapılsa da, çocuk hakkında yapılacak her türlü faaliyette öncelikle ve genel olarak çocuğun yararı gözetilmelidir.

Bu genel ilkedden sonra çocuğun özel hayatının varlığının kabulüne ilişkin doğrudan düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre,

1. Hiçbir çocuğun özel yaşantısına aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.
2. Çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır (m.16).

²⁴ Kraljic, Suzana: Children Have The Right To Privacy- Also Against The Parents, IV. Türkiye-Slovenya Karşılaştırmalı Hukuk Sempozyumu Kişilik Hakları, Ankara 2016, s. 188.

Sözü geçen maddede çocuğun özel hayatına keyfi ve haksız olarak müdahale edilemeyeceği belirtilmiştir. Görüldüğü gibi, maddede genel bir düzenleme yapılmıştır, dolayısıyla çocuğun özel hayatı sadece üçüncü kişilere karşı değil, ebeveynlerine karşı da korunmaya çalışılmıştır²⁵. Dolayısıyla bu tür müdahale durumunda, çocuğun yasalar tarafından korunması gerekir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, çocukların sosyal medyada fotoğraf veya video gibi kişisel verilerinin ebeveynleri tarafından paylaşılması, özel hayata müdahale niteliğindedir. Bu nedenle burada “*özel hayat*” kavramını tüm olarak ele almak gerekir. Özel hayat, bütün unsurları ile tanımlanabilir bir kavram değildir. AİHM kararlarında da, mahkeme özel hayatın tanımını vermeksizin her olayın kendi koşulları çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir²⁶. Ancak yine de genel hatları ile bir tanım yapmak gerekirse, “*başkalarının bilgisinden uzak kalması gerek gizli alan*”²⁷, “*kişinin yalnız ve rahat bırakılma hakkına sahip olduğu kendine özgü alanı*”²⁸, ya da başkalarının öğrenilmesi istenilmeyen kişiye ait hususlar²⁹ şeklinde tanımlanabilir.

Kişinin hayatının iki yönü bulunmaktadır. Bu yönlerden ilki kimsenin bilmesinde sakınca bulunmayan genel yönü (ortak alan), diğeri ise herkes tarafından bilinmeyen özel yönüdür³⁰. Kişinin hayatının özel yönü de, özel alan ve gizli alandan meydana gelmektedir³¹. Kişinin herkes tarafından bilinen ve

²⁵ Maddede çocuğun özel hayat hakkının ebeveynlerinden ziyade üçüncü kişilere karşı korunduğu, ancak çocukların ebeveynleri karşısında da kendi özel alanlarının olduğu yönünde görüş için bkz. **Işntan**, Pelin: Children Have a Right to Privacy- Also Against Their Parents...?, IV. Türkiye-Slovenya Karşılaştırmalı Hukuk Sempozyumu Kişilik Hakları, Ankara 2016, s. 203.

²⁶ Örnek olarak bkz. Niemietz v. Almanya; Costello Robert v. İngiltere; Murray v. İngiltere.

²⁷ **Zevkliler**, Aydın/**Acabey**, M. Beşir/**Gökyayla**, K. Emre: Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, Medeni Hukuk, Ankara 2000, s. 416.

²⁸ **Kaboğlu**, İbrahim Ö.: Özgürlükler Hukuku, İstanbul 1999, s. 290.

²⁹ **Şen**, Ersan: Devlet ve Kitle İletişim Araçları Karşısında Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması, İstanbul 1996, s. 7.

³⁰ **Polater**, Yusuf Ziya: Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması, Ankara 2010, s.5; **Kazancı**, Behiye Eker: Kişilerin İzinsiz Görüntülerinin Alınmasının TCK m.134 Çerçevesinde Korunması, DEÜHFD, C.9, S.1, s. 133.

³¹ Ancak söz konusu ayırım, mutlak bir ayırım değildir ve bu alanların birbiri içine geçmeyeceğini söylemek doğru değildir. Bu konuda bkz. **Belican**, Cüneyt: Şeref ve Haysiyetin Korunması, Özel Hayatın Gizliliği ve Sanat Özgürlüğü: Özel Hukuk Açısından Bir Değerlendirme, Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, I.B, C.I, İstanbul 2010, s. 541; **Kazancı**, s. 133. “... Kişinin özel hayatı çeşitli alanlardan oluşur. Bunlar gizli, özel ve ortak alanlardır. Bir kimsenin kendisine özel olarak anlattığı olayların, sırdaşı olan kişiler dışında kalan şahıslar tarafından bilinmesini istemediği olay ve davranışlardan oluşan alan, gizli yaşam alanıdır. Kişinin yalnız dostları, yakınları ve tanıdıkları gibi kendileriyle oldukça samimi ilişki içinde bulunduğu, sayıları sınırlı bir kişi grubu ile paylaşmak istediği olaylardan oluşan yaşamına ise özel alan denir. Başkalarının bilgisine ulaşmasına olanak bulunan bölüm ortak alandır. Özel yaşamı oluşturan alanlardan kişilik hakları ile koruma altına alınan alanlar, kural olarak gizli alanla özel alanı ilgilendiren olayların basın yoluyla açıklanmamasıdır.”, Yarg. 4. HD 4.6.1988, 957/4299 (www.kazanci.com, 28.11.2013). Ayırım için bkz. **Ayan**, Mehmet/**Ayan**, Nursen: Kişiler Hukuku, 8.B., Ankara 2016, s. 95.

kamuya açık alanlarda yaşadığı olaylar, ortak alanının konusunu oluşturmaktadır³². Kural olarak, kişinin ortak alanı hukuk düzeni tarafından korunmamaktadır³³. Özel alan kavramı ise, kişiden kişiye değişmekle beraber, kişinin yakın çevresi ile paylaştığı ve mahremiyet alanından daha geniş bir alanı kapsamaktadır³⁴. Kural olarak kişinin, gizli alanına girmeyen, ailevi ve meslekî faaliyetleri sözü geçen alana dâhildir³⁵. Kişinin meslek hayatı kamuya açık değildir. Buna bağlı olarak, kişinin rızası olmadan buraya dâhil olan faaliyetlerinin üçüncü kişiler tarafından öğrenilmesi ve basın tarafından kullanılması da hukuka aykırıdır³⁶. Kişinin gizli alanı ise, kendisinde saklı tutmak istediği, başka kimselere bilinmesini istemediği olay ve hareketleri kapsamaktadır³⁷. Bu sebeple, kişinin bu alanına onun rızası ve bilgisi olmadan girilemez³⁸. Çocuğun özel hayatına dair

³² **Gürsel**, İlke: İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Ankara 2016, s.20; **Aydın**, Ufuk: İş Hukukunda İşçinin Kişilik Hakları, Eskişehir 2002, s. 16; **Özdemir**, Hayrunnisa: Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Ankara 2009, s. 114-115; **Soysal**, Tamer: Elektronik Posta Yoluyla Kişilik Haklarına Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk, ABD, Y.65, S.1, Kış 2007, s. 149; **Kılınç**, Doğan: Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması, AÜHFĐ, C.61, S.3, 2012, s. 1101; **Aksoy**, s. 50.

³³ **Sırabaşı**, Volkan: İnternet ve Radyo- Televizyon Aracılığıyla Kişilik Haklarına Tecavüz (İnternet Rejimi), Ankara 2003, s.35; **Polater**, s. 18; **Kazancı**, s. 133; **Kaya**, s. 285; **Soysal**, s. 149; **Aksoy**, s. 50.

³⁴ **Helvacı**, Serap/Erlüle, Fulya: Medeni Hukuk, 4.B., İstanbul 2016, s. 89; **Ayan/Ayan**, s. 96-97; **Aydın**, Kişilik Hakkı, s.16; **Özdemir**, s.1 15; **Kazancı**, s. 133; **Polater**, s. 19; **Bellican**, s. 542; **Kaya**, s. 286; **Soysal**, s. 149; **Kılınç**, s. 1102; **Sırabaşı**, s. 35; **Gürsel**, s. 20; **Aksoy**, s. 51. **Akipek/Akıntürk/Ateş**'in kitabında "sır çevresi" olarak adlandırılan başlık altında özel alan ile gizlilik alanı birlikte ele alınıp, tek bir alan olarak değerlendirilmektedir. Bilgi için bkz. **Akipek**, Jale/**Akıntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya: Türk Medeni Hukuku, Birinci Cilt, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, 12.B, İstanbul 2015, s. 390-391.

³⁵ **Polater**, s. 20.

³⁶ Bkz. **Ayan/Ayan**, s. 96.

³⁷ Anayasa Mahkemesi bir kararında 'Özel hayatın korunması her şeyden önce bu hayatın gizliliğinin korunması, başkalarının gözleri önüne serilmemesi demektir. Orada cereyan edenlerin yalnız kendisi veya kendisinin bilmesini istediği kimseler tarafından bilinmesini istemek hakkı, kişinin temel haklarından biridir... insanın mutluluğu için büyük önemi olan özel hayata saygı gösterilmesi hakkı onun kişiliği için temel bir hak olup yeteri kadar korunmadığı takdirde kişilerin ve dolayısıyla toplumun kendini huzurlu hissedip güven içinde yaşaması mümkün değildir. Bu nedenlerle söz konusu gizliliği çeşitli biçimde ihlal eylemleri suç sayılarak ceza yaptırımlarına bağlanmıştır.' demiştir. AYM'nin 31.03.1987 tarih ve 1986/24 esas, 1987/8 karar sayılı kararı için bkz. www.Anayasa.gov.tr/kararlar/iptalitiraz/K1987/K1987, (10.12.2013). Aynı yöndeki açıklamalar için bkz. **Zevkililer/Ertaş/Havutçu/Gürpınar**, s. 102; **Helvacı/Erlüle**, s. 89; **Ayan/Ayan**, s. 97; **Özdemir**, Kişisel Veri, s. 117; **Kaya**, s. 287; **Aydın**, Kişilik Hakkı, s. 15; **Polater**, s. 24; **Sırabaşı**, s. 36; **Soysal**, s. 149; **Gürsel**, s. 21; **Aksoy**, s. 52.

³⁸ "... Kişinin gizli alanını oluşturan özel yaşamının gizliliğine dokunulmayacağından, sıfatı ve konumu ne olursa olsun, kişinin oluru bulunmadan, özel yaşam alanına ilişkin olan haberleşme bilgileri kamuoyuna açıklanmaz. Davacının özel yaşam alanına ilişkin olan özel telefon görüşmelerinin yayınlanmasında kamu yararı da bulunmadığından, böyle bir yayın davacının özel yaşamının gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne saldırı niteliği taşır ve onun kişilik haklarına saldırı oluşturur", Yarg. 4. HD. 21.10.2010, E. 2009/13923 K. 2010/10697 (www.hukukturk.com, 09.04.2013); **Polater**, s. 24; **Kaya**, s. 287; **Ayan/Ayan**, s. 97-98.

verilerin internet ortamında, özellikle sosyal medyada, onun rızası dışında paylaşılması, özel ve gizli alanına müdahale niteliği taşıyabilir.

3. Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (European Union General Data Protection Regulation)

a. Genel Olarak

95/46/EC sayılı Kişisel Nitelikli Verilerin İşlenmesi ve Bu Tür Verilerin Sınırlar Arası Dolaşımında Bireylerin Korunması Hakkında Direktif'in yerini alan Avrupa Birliği Veri Koruma Tüzüğü, 25 Mayıs 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir³⁹. Tüzük'te ilk kez çocukların kişisel verilerinin korunmasına ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Daha önce yürürlükte olan 95/46/EC sayılı Direktif'te bahsi geçen konuya ilişkin herhangi bir hüküm yer almamaktaydı.

AB Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde "Çocuğun bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin rızası açısından geçerli koşullar" başlığı altında düzenlenen m.8'e göre:

"1. 6(1) maddesinin (a) bendinin uygulandığı hallerde, doğrudan bir çocuğa bilgi toplumu hizmetleri sağlanması ile ilgili olarak, çocuğun en az 16 yaşında olması halinde, ilgili çocuğun kişisel verilerin işlenmesi hukuka uygundur. Çocuğun 16 yaşından küçük olması halinde, söz konusu işleme faaliyeti, ancak rızanın çocuk üzerinde velayet hakkı bulunan kişi tarafından verilmesi veya onaylanması halinde ve verildiği veya onaylandığı ölçüde hukuka uygundur. Üye devletler, 13 yaştan küçük olmamak kaydıyla, bu amaçlara yönelik olarak kanunla daha küçük bir yaş belirleyebilir.

2. Bu durumlarda, veri sorumlusu mevcut teknolojiyi dikkate alarak rızanın çocuk üzerinde velayet hakkı bulunan kişi tarafından verildiğini veya onaylandığını doğrulamak adına makul çaba sarf eder.

3. 1. paragraf bir çocuğa ilişkin bir sözleşmenin geçerliliği, oluşturulması veya etkisi ilgili kurallar gibi üye devletlerin genel sözleşme hukukunu etkilemez."

Avrupa Birliği Tüzüğü'nde, çocuğun kişisel verilerinin işlenmesi için 16 yaşından büyük olması koşulu aranmaktadır. Ancak 16 yaşından küçük çocukları için çocuk üzerinde velayet hakkı bulunan kişi tarafından rıza verilmesi veya onaylanması halinde bunun hukuka uygun olacağı belirtilmektedir. Çünkü çocuklar kendi kişisel verilerinin işlenmesinin riskleri veya sonuçları hakkında bilgi sahibi olmayabilirler⁴⁰. Bu nedenle 16 yaşından küçük çocuklar için velayet altında buldukları kişilerin rızasına ihtiyaç vardır. Ancak üye devletlerin bu yaşı 13'e kadar çekebileceklerine de yine maddenin devamında yer veril-

³⁹ Tüzük için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02016R0679-20160504&from=EN>, (12.12.2018).

⁴⁰ Aynı yönde bkz. **Kraljic**, s. 185.

miştir. Bununla birlikte Tüzük'te katı bir alt sınır belirlenmiştir. Zira, yaşı 13 yaşından daha az olamayacağını, düzenlemenin lafzından çıkarıyoruz. Örneğin, 12 yaşındaki bir çocuğun sosyal medyada dini inancına ilişkin verisini paylaşmadan önce ebeveynlerinin rızasına ihtiyaç vardır. Ebeveyni bu bilginin paylaşılmasını sakıncalı bulmuyorsa, bu durumda rıza vermelidir. Ancak 17 yaşındaki bir çocuk, kişisel verilerini paylaşması gereken ve internette yer alan bir ankete katılmak istediğinde, bu durumda veli veya vasisinin rızasına gerek yoktur⁴¹.

Görüldüğü üzere, çocuğun kişisel verilerinin korunmasına ilişkin düzenlemede çocuk, ebeveynlerinin paylaşmasından ziyade ebeveynleri dışındaki üçüncü kişiler tarafından paylaşmaya karşı korunmaktadır. Çünkü belirli bir yaşı altındaki çocukların kişisel verilerinin işlenmesi için velayet hakkına sahip kişinin rızasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durumda velayet hakkı sahibi olan kişi, çocuğun kişisel verilerinin işlenmesinin ortaya çıkaracağı tüm sonuçları değerlendirebilecek ve ona göre rıza verecektir. Ancak velayet hakkı sahibi kişi veya kişilerce çocuğun kişisel verilerinin işlenmesi halinde, bunun doğuracağı sonuçların değerlendirilmesi hususunda da aynı yöntemin izlenip izlenmeyeceğine ilişkin herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Muhtemelen ebeveynlerin zaten çocuklarının zararına olan bir işleme yapmayacağı varsayımından yola çıkılmaktadır. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi, birçok aile bugün internette ve özellikle sosyal medyada çocuklarına ilişkin paylaşım yaparak hem bugün hem de ileride ortaya çıkabilecek sorunlara sebep olabilirler.

b. Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Rıza

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, 16 yaşından küçük çocukların kişisel verilerinin işlenebilmesi için velayeti altında buldukları kişilerin rızasına veya onayına ihtiyaç vardır. Ancak burada üzerinde durulması gereken husus, çocukların kişisel verileri ebeveynleri tarafından işlenirse ya da başka bir ifade ile paylaşılırsa, bu durumda çocuktan rıza alınmasına ihtiyaç olup olmadığıdır.

Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde rızanın nasıl olmasına ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre, veri sahibinin 'rızası', veri sahibinin bir beyan yoluyla ya da açık bir onay eylemiyle kendisine ait kişisel verilerin işlenmesine onay verdiğini gösteren özgür bir şekilde verilmiş spesifik, bilinçli ve açık gösterge, şeklinde tanımlanmıştır (m.4/11). Bununla birlikte rızanın koşulları hakkında da düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre:

“1. İşleme faaliyetinin rızaya dayandığı hallerde, kontrolör veri sahibinin kişisel verilerinin işlenmesine rıza göstermiş olduğunu gösterebilir.

2. Veri sahibinin rızasının diğer hususlarla da ilgili olan yazılı bir beyan bağlamında verilmesi durumunda, rıza talebi diğer hususlardan açık bir şekilde

⁴¹ Örnekler için bkz. https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rights-citizens/how-my-personal-data-protected/can-personal-data-about-children-be-collected_en, (20.06.2018).

ayırt edilebilecek bir şekilde, anlaşılır ve kolayca erişilebilir bir biçimde, açık ve sade bir dil kullanılarak sunulur. Söz konusu beyanın bu Tüzük açısından ihlal teşkil eden hiçbir kısmı bağlayıcı değildir.

3. Veri sahibinin istediği zaman rızasını geri çekme hakkı vardır. Rızanın geri çekilmesi, geri çekim işleminden önce rızaya dayalı olarak yapılan işleme faaliyetinin hukuka uygunluğunu etkilemez. Veri sahibi, rıza vermeden önce, bu hususta bilgilendirilir. Rızanın geri çekilmesi rıza vermek kadar kolaydır.

4. Rızanın özgür bir şekilde verilip verilmediği değerlendirilirken, her şeyden önce, bir hizmetin sağlanması da dahil olmak üzere bir sözleşmenin ifasının söz konusu sözleşmenin ifası için gerekmeyen kişisel verilerin işlenmesine yönelik bir rızaya bağlı olup olmadığına azami özen gösterilir” (m.7).

Veri sahibinin rızasının varlığı halinde, işlenmenin hukuka uygun olduğu kabul edilmektedir. Ancak elbette bunun için verilen rızanın geçerli olması aranır. Bunun için de Tüzük’te birtakım hukuka uygunluk halleri sayılmıştır. Bunlardan bir tanesi de, öncelikle işlemenin hukuka uygun kabul edilmesi için veri sahibinin onay vermesi koşulu aranmaktadır (m.6/1-a).

Çocukların kişisel verilerinin işlenmesi haline ilişkin olarak da, ayrı bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre, özellikle veri sahibinin çocuk olması halinde, kişisel verilerin korunmasını gerektiren menfaatleri veya temel hakları ve özgürlüklerinin bir veri sorumlusu veya üçüncü bir kişi tarafından gözetilen meşru menfaatlerin ağır basması haricinde, söz konusu menfaatler doğrultusunda işleme faaliyetinin gerekli olması gerektiği belirtilmiştir (m.6/1-f). Görüldüğü gibi, çocukların kişisel verilerinin korunmasına ilişkin menfaatin ağır basması hali saklı tutulmuştur. Yani veri sorumlusu ya da üçüncü kişinin, çocuğun verisini işlemeye ilişkin menfaatinin ağır basması durumunda işleme yapılabileceken; aksi halde çocuğun kişisel verisinin işlenmesi hukuka uygun kabul edilmeyecektir.

aa. Rıza İçin Yaş Sınırı

Çocuğun kişisel verilerinin işlenmesinin hukuku uygun kabul edilebilmesi için vereceği rızaya ilişkin de bir yaş sınırı getirilmiştir. Tüzüğe göre, çocukların verilerinin işlenmesi durumunda verilecek rızanın geçerli olabilmesi için çocuğun yaşının 16’dan büyük olması gerekir. Bununla birlikte bu yaş üye devletler tarafından 13’e kadar düşürülebilir. Bu yaştaki çocukların kişisel verilerinin işlenmesi için ise, durumun çocukların yaşı ve anlayabileceği dile uygun olarak açıklanması gerekir. Belirtilen yaşın altındaki çocukların kişisel verilerinin işlenmesi için ise, veli veya vasisinin onayına ihtiyaç vardır. Ancak bu düzenleme yapılırken, ebeveynleri tarafından çocuğun zararına olabilecek işleme yapılması ihtimali üzerinde durulmamıştır.

bb. Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak İşlenmesi Sonucunda Çocukların Sahip Olduğu Hakları

Çocuklar, kişisel verilerinin işlenmesi durumunda sahip olduğu haklar özel olarak düzenlenmemiştir. Bu nedenle Tüzük'te belirtilmiş olan genel düzenlemelere tabidirler. Dolayısıyla yetişkinler ile aynı haklara sahiptirler. Elbette çocuklar bu haklarını fiil ehliyetine sahip oldukları andan itibaren kullanabilirler. Bu kapsamda çocuğun kişisel verilerinin yanlış şekilde paylaşılması halinde, veri sahibi olan çocuk düzeltme hakkını (m.16) kullanabileceği gibi, silinmesini talep etme hakkını (unutulma hakkını) da kullanabilir (m.17).

B. Ulusal Kaynaklar

Kişisel verilerin korunması son zamanlarda ülkemiz açısından da önem kazanmaya başlamıştır. Bu amaçla 2016 yılında 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) yürürlüğe konmuştur⁴². Ancak çalışma konumuz açısından bakıldığında ülke mevzuatımızda, çocukların kişisel verilerinin korunmasına ilişkin doğrudan bir düzenlemenin olmadığını görmekteyiz. Fakat yine de konuya ilişkin genel düzenlemelerden yola çıkarak bir sonuca varmak mümkündür. Bu kapsamda öncelikle kişisel verilerin korunmasına ilişkin özel düzenlemeler içeren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na daha sonra da fiil ehliyeti ve rıza kavramlarının açıklanması için 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'na değinilecektir.

1. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda çocukların kişisel verilerin korunmasına ilişkin özel düzenlemeler bulunmamaktadır. Ancak bu konuda genel düzenlemelerin göz önünde bulundurulması gerekir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Kanun'da kişisel veri ve kişisel verilerin işlenmesi kavramlarına yer verilmiştir. Yapılan tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere, çocuğun sosyal medyada fotoğraflarının, isminin, soy isminin, doğum tarihinin, yer bilgilerinin, eğitim bilgilerinin vs. başkaları tarafından paylaşılması, kişisel verilerinin işlenmesi niteliğindedir. Bu nedenle burada kişisel verilerin işlenmesinin hukuka uygun olması için izlenmesi gereken usul üzerinde durulması gerekir.

KVKK m.4'te kişisel verilerin işlenmesindeki esas ve usullere ilişkin bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre, kişisel verilerin işlenmesi öncelikle hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olmalıdır. Ayrıca kişisel veriler, kural olarak veri sahibinin açık rızası ile işlenebilir (m.5). İlgili kişinin rızasının

⁴² 29677 sayılı ve 07.04.2016 tarihli RG'de yayımlanmıştır.

geçerli olabilmesi için, kendisine yeterli şekilde açıklama yapılması gerekir⁴³. Kişiyeye yapılacak olan işlemin, içeriği, amacı, ne kadar süreceği, bunların nelerle kullanılacağı hakkında ayrıntılı bilgi verilmesi gerekir⁴⁴. Kişinin verdiği rıza, herhangi bir baskı altında olmaksızın, yapılacak işlem ve onun sonuçları hakkında bilinçli olmayı gerektirir. Kişinin verdiği rıza, bireysel kişisel verilerinin toplanmasına, işlenmesine ve devredilmesine ilişkin olarak özgür iradesiyle ona verdiği anlamına gelir⁴⁵. Dolayısıyla çocuklar için ayrı bir düzenleme yapılmadığından, çocukların kişisel verilerinin işlenmesi durumunda, çocukların da rızasının alınması gerekmektedir.

Kanuna göre, bilgisi işlenen kişinin birtakım hakları vardır. Örneğin, kişisel verilerin yanlış veya eksik işlenmesi durumunda veri sahibinin düzeltilmesini isteme hakkı vardır (m.11/1-d). Ayrıca kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme hakkı (m.11/1-e) ve kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme (m.11/1-ğ) haklarına sahiptir.

Şu hâlde, işleminin hukuka uygun kabul edilebilmesi için kural olarak, veri sahibinin rızasına ihtiyaç vardır. Kanun koyucu aynı maddenin ikinci fıkrasında, işleme için rızaya ihtiyaç olmayan istisnai hâllere de yer vermiştir⁴⁶. Ancak fıkarda sayılan hususlara bakıldığında çocuğun kişisel verilerinin işlenmesinin bu durumlardan hiçbirine girmediğini görmekteyiz. Ancak kanundaki düzenlemeler çocukların kişisel verilerinin işlenmesi göz önünde tutularak yapılmamıştır. İşte bu noktada, çocuğun kişisel verilerinin işlenmesi durumunda rızanın kimden alınacağı ya da çocuğun verdiği rızanın geçerli olup olmayacağı sorusunun cevaplanması gerekir. Bu nedenle de Türk Medeni Kanunu'na bakılmalıdır.

2. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu

Bu bölümde kişisel verilerinin işlenmesi durumunda çocuğun verdiği rızanın hangi hal ve şartlarda geçerli olacağını üzerinde durulacaktır. Zira bilindiği

⁴³ **Beytar**, s. 64; **Akgül**, s. 165.

⁴⁴ **Akgül**, s. 165.

⁴⁵ **Akgül**, s. 164-165.

⁴⁶ m.5/2: Aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür: a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi. b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması. c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması. ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması. d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması. e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işleminin zorunlu olması. f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.

gibi, KKVK m.5/1 uyarınca kişisel verilerin işlenebilmesi için kişinin rızasına ihtiyaç vardır. Hatta kanun koyucu burada kişinin açık rızasını aramaktadır⁴⁷. Ancak burada çocuk değil, kural olarak ergin kişi varsayımından hareket edilmiştir.

Kural olarak ergin olmayan çocuklar, ana ve babasının velayeti altındadır (TMK m.355/1). Velayet, “küçüklerin ve bazen de kısıtlı ergin çocukların gerek şahıslarına gerek mallarına özen gösterme ve onları temsil etme konusunda kanunun ana ve babaya yüklediği yükümlülükler ile bu yükümlülüklerin iyi şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere onlara tanıdığı hakların tümü”⁴⁸ şeklinde tanımlanabilir. Bilindiği gibi, velayetin kapsamına çocuğun bakım ve eğitimi konusunda onun menfaatinin göz önünde tutularak gerekli kararların alınması ve uygulanması girer (m.339/1). Çocuk da ana babasının aldığı bu kararlara uymak zorundadır (m.339/2). Çalışma konumuz açısından da, ebeveynlerin çocukların zararına hareket etmeyeceği varsayımdan hareket edilebilir. Ancak sosyal medyanın günümüzde kullanımını artık kişilere zarar verebilecek boyutta olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin, çocukların paylaşılan fotoğraflarına alıp bunun üzerinde oynama yaptıktan sonra, pedofili kişilerce açılan hesaplarda paylaşım yapıldığı bilinen bir gerçektir. İşte bu noktada ebeveynlerin çocuklarının kişisel verilerini daha dikkatli ve sınırlı kullanması gerekmektedir. Ana ve babanın çocuk üzerinde egemenlik hakkı vardır ve bu hak herkese karşı ileri sürülebilen mutlak bir haktır⁴⁹. Ancak bu hakkın çocuğun menfaatine uygun olarak kullanılması gerekir⁵⁰. Zaten kanun koyucu çocuğun menfaati ve gelişmesinin tehlikeye düştüğü takdirde, ana babanın duruma çare olamaması veya buna güçlerinin yetmemesi halinde hâkim, çocuğun korunması için önlemler alacağını hüküm altına almıştır (m.346)⁵¹. Hatta önlemlerin yetersiz kalması halinde de, velayetin kaldırılmasına karar verilebileceği belirtilmektedir (m.348/1).

⁴⁷ KKVK m.5/2’de rıza olmaksızın kişisel verilerin işlenmesi durumları sayılmıştır. Ayrıca sosyal medyada kişilere ait fotoğraf, video vs. paylaşmak için kişinin rızası alınması, fakat bu rızanın da hukuken geçerli bir rıza olması gerektiği yönünde bkz. **Kaya**, s. 189.

⁴⁸ **Akıntürk**, Turgut/**Ateş Karaman**, Derya: Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, C.II, 14.B., İstanbul 2012, s. 406. Benzer yönde tanımlama için bkz. **Dural**, Mustafa/**Öğüz**, Tufan/**Gümüş**, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku, C.III, 10.B., İstanbul 2015, s. 341-342; **Hatemi**, Hüseyin/**Kalkan Oğuztürk**, Burcu: Aile Hukuku, 2.B., İstanbul 2013, s. 155; **Özdemir**, Hayrunnisa/**Ruhi**, Ahmet Cemal: Çocuk Hukuku, Ankara 2012, s. 31.

⁴⁹ **Akıntürk/Ateş Karaman**, s. 410. Velayet hakkının özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Özdemir/Ruhi**, s. 756.

⁵⁰ Aynı görüş için bkz. **Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Aile Hukuku, Ankara 2015, s. 627; **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 351.

⁵¹ Bu yönde ayrıntılı açıklama için bkz. **Helvacı/Erlüle**, s. 214; **Kılıçoğlu**, s. 642; **Hatemi/Kalkan Oğuztürk**, s. 167. Çocuğun korunmasında maddi ve manevi menfaati bulunan herkesin hâkimden gerekli önlemleri almasını isteyebileceği yönünde bkz. **Akıntürk/Ateş Karaman**, s. 435. Aynı yönde bkz. **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 351. Ayrıca önlem alınması için ana ve babanın yükümlüklerini yerine getirmemesi ve çocuğun menfaatinin zedelenmesi yeterli olup, ebeveynlerin kusurlu olmasına gerek yoktur. Ancak ebeveynlerin kusurlu olması

İşte bu noktada “rıza” kavramı karşımıza çıkmaktadır. Ancak çocuğun rızası üzerinde durmadan önce, çocukların fiil ehliyetleri hakkında bilgi vermek gerekir. Bilindiği gibi, fiil ehliyeti kişinin kendi fiiliyle hak sahibi olabilmesi ve borç altına girebilmesidir (TMK m.9). Fiil ehliyetinde, kişi kendi fiiliyle, kendi isteğiyle ve kendisi için hak ve borç edinmektedir⁵². Çocuklar için ise, hepsinin fiil ehliyetine sahip olmadığını ya kısmen sahip oldukları ya da hiç olmadıklarını ifade etmek gerekir⁵³. Fiil ehliyetine sahip olmayan çocuk ya yasal temsilcisi ya da veli veya vasisi aracılığı ile hak sahibi olabilir ya da borç altına girebilir.

TMK m.10’a göre, ayırt etme gücüne sahip veya kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır. Bununla birlikte TMK m.14’e göre de, ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların fiil ehliyeti yoktur. Dolayısıyla görüldüğü gibi, fiil ehliyetinin ikisi olumlu biri olumsuz olmak üzere üç koşulu bulunmaktadır⁵⁴. Olumlu koşullar, ergin ve ayırt etme gücüne sahip olma; olumsuz koşulu ise, kısıtlı olmamadır. Erginlik, belirli bir yaşa gelme veya yasal olarak o yaşa gelmiş sayılma halidir⁵⁵. Türk Medeni Kanun’u düzenlemesine göre, erginlik 18 yaşın doldurulması ile kazanılır⁵⁶. Çalışma konumuz açısından ele aldığımız çocukların, 18 yaşından küçükler olması nedeniyle bu koşulun sağlanmadığının belirtilmesi gerekir. Ayırt etme gücü ise, kişinin makul surette hareket edebilme, fiillerinin sebep ve sonuçlarını idrak edebilme yeteneğidir⁵⁷. Çocukların hepsinin ayırt etme gücüne sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. Zira ayırt etme gücünün iki unsuru vardır; idrak ve irade⁵⁸. Dolayısıyla öncelikle çocuğun yaptığı hareketlerin sebep ve sonuçlarını değerlendirebilecek yeteneğine sahip olması gerekir. Daha sonra ise, çocuğun değerlendirdiği bir hususu dış alemde gerçekleştirebilmek için harekete geçebilme yeteneğine de sahip olması aranır. Ayırt etme gücünü ortadan kaldıran birtakım haller vardır. Bunlar-

halinde alınacak tedbirlerde değişkenlik gösterileceği yönünde bkz. **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 352.

⁵² **Oğuzman**, M. Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay-Özdemir**, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 15.B., İstanbul 2015, s. 47; **Dural/Öğüz**, s. 48; **Helvacı/Erlüle**, s. 65; **Ayan/Ayan**, s. 50; **Helvacı**, s. 49; **Özdemir/Ruhi**, s. 31.

⁵³ Bu konuda somut olayın özelliklerine bakılması gerektiği hususunda bkz. **Helvacı/Erlüle**, s. 68; **Dural/Öğüz**, s. 58.

⁵⁴ Koşullar için bkz. **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 51 vd.; **Dural/Öğüz**, s. 52 vd.; **Helvacı/Erlüle**, s. 66; **Ayan/Ayan**, s. 52-60; **Helvacı**, s. 52 vd.; **Özdemir/Ruhi**, s. 33-38.

⁵⁵ **Dural/Öğüz**, s. 52; **Helvacı/Erlüle**, s.66; **Ayan/Ayan**, s. 55; **Helvacı**, s. 52.

⁵⁶ Bunun dışında, evlenmeyle kazanılan erginlik ve ergin kılınma hakkında bkz. **Helvacı**, Serap: Gerçek Kişiler, 7.B., İstanbul 2016, s. 53 vd.; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 64 vd.; **Dural/Öğüz**, s. 53-55; **Helvacı/Erlüle**, s. 66-67; **Ayan/Ayan**, s. 56-57; **Özdemir/Ruhi**, s. 36-37.

⁵⁷ **Dural/Öğüz**, s. 57. Benzer tanımlama için bkz. **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 52; **Helvacı/Erlüle**, s. 67; **Helvacı**, s. 57.

⁵⁸ Bkz. **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 63; **Dural/Öğüz**, s. 57.

dan bir tanesi de, yaş küçüklüğüdür⁵⁹. Ancak yaş küçüklüğü, makul surette hareket etme yeteneğini etkilediği oranda ayırt etme gücünün yokluğuna neden olur. Bu nedenle yaş küçüklüğünün ayırt etme gücünü ortadan kaldırıp kaldırmadığının her somut olay için ayrı ayrı incelenmesi gerekir.

Çocuklar fiil ehliyeti yönünden iki gruba ayrılmaktadır⁶⁰. Bunlar, tam ehliyetsiz çocuklar ve sınırlı ehliyetsiz çocuklardır. Ayırt etme gücüne sahip olmayan çocuklar tam ehliyetsiz iken; ayırt etme gücüne sahip olanlar da sınırlı ehliyetsizdir. Tam ehliyetsizler ne hukuki sonuç doğuracak irade beyanında bulunabilir ne de kendisine karşı yapılan irade açıklamaları hukuki sonuç doğurur (TMK m.15). Madde ile getirilen hüküm tam ehliyetsizin korunmasına yöneliktir.

Tüm bu anlatılanlar ışığında, çocukların kendi kişisel verilerinin işlenmesi hususunda vermiş olduğu rızanın geçerli olmayacağını, bu nedenle buna dayanılarak yapılan işlemin hukuka uygun olmadığını kabulü gerekir. Kişisel verilerin işlenmesi durumunda velayeti veya vesayeti altında bulunduğu kişilerin rızasına ihtiyaç vardır. Bu tür bir kuralın getirilmesinin sebebi, çocuğun kişisel verilerinin işlenmesi durumunda bunun riskleri ve sonuçları hakkında yeterli bilinç ve fikre sahip olmaması nedeniyle, velisinin korumasına bırakılmasıdır. Ancak işlemin velisi veya vasisi tarafından yapılması durumunda, kural olarak ebeveynlerin çocuklarının menfaatinin gözetilmesinin düşünülmesi gerekir. Fakat bu varsayımın ebeveynlerin haklarını kötüye kullanabileceği ya da yapılan paylaşımlar nedeniyle çocuğun zarara uğramayacağı anlamına gelmez. Dolayısıyla çocuğunu koruma yükümlülüğü olan ebeveynlerin de velayet hakkını kötüye kullanmaması gerekir. Böyle bir durum ortaya çıkması halinde, çocukların ileride KVKK'nda kendilerine tanınan hakları kullanabileceğinin kabulü gerekir.

Belirtmek gerekir ki, kişinin internet ortamında fotoğraf, video vs. kişisel verilerinin paylaşılması neticesinde, kişilik hakkına müdahale edilmektedir. Kişilik hakkına müdahale edilen kişinin de, genel olarak, TMK m.23, m.24 ve m.25, TBK m.58 hükümlerine başvurma hakkı bulunmaktadır.

SONUÇ

İnternet kullanımının bu kadar arttığı günümüzde, artık aileler hem kendi hem de çocuklarının adına açtıkları sosyal medya hesaplarından, çocuklarının fotoğraf veya videolarını sıklıkla paylaşmaktadır. Bu durum genel olarak çocukların velayetine sahip ebeveynlerin kontrolü altında olmakla birlikte, bazen de başkaları tarafından kötüye kullanıma sebep olabilmektedir. Örneğin, internette

⁵⁹ Ayırt etme gücünü ortadan kaldıran haller hakkında bkz. **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 55 vd.; **Dural/Öğüz**, s. 58; **Helvacı/Erlüle**, s. 68-69; **Ayan/Ayan**, s. 54; **Helvacı**, s. 59; **Özdemir/Ruhi**, s. 34-35.

⁶⁰ Bu yönde bkz. **Akıntürk/Ateş Karaman**, s. 418. Ayrıca bkz. **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 347; **Kılıçoğlu**, s. 637.

yapılan paylaşımın başka kişilerce de ulaşılabildiği ortamlardan elde edilen fotoğraflar üzerinde oynama yapılarak pedofili kimselerce kullanılması ya da çocuğun ileride benimsemeyeceği ve uygunsuz kabul edeceği bir paylaşım da yapılabilir. Tüm bu paylaşımlar, çocuğun kişisel verilerinin paylaşılması niteliğindedir. Bu nedenle de kişisel veri kavramının büyük önemi vardır.

Bir kimseye ait fotoğraf ve video paylaşımı, özel hayat kavramı ile ilgilidir. Bu durumda kişinin bu paylaşımına ilişkin rızası yoksa, özel hayata müdahale teşkil eder. Aynı durum çocuklar için de geçerlidir. Ancak çocuklar için ebeveynleri ve üçüncü kişilerce yapılan veri işleme durumu arasında ayırım yapmak gerekir. Zira üçüncü kişilerin çocuğun kişisel verisini işlemesi durumunda ebeveynin rızasına ihtiyaç varken; ebeveyn tarafından yapılan işlemede zaten rızanın var olduğu kabul edilir. Ancak zarara yol açması durumunda da ayrı bir değerlendirme yapmak gerekir.

Çocuğun özel hayatı ve kişisel verilerinin korunmasına ilişkin uluslararası kaynaklarda özel düzenlemeler bulunmaktadır. Öncelikle BM Çocuk Hakları Hakkında Sözleşme'de çocuğun özel hayat hakkının bulunduğu ilişkin doğrudan düzenleme ile birlikte, AB Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde de çocukların kişisel verilerinin korunmasına ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Bu tür bir özel düzenlemeye, 2016 yılında yürürlüğe giren Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanunu'nda yer verilmemiştir. Ancak kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenmesine ilişkin getirilen düzenlemeler, çocukların kişisel verilerinin korunması hususunda da uygulanmalıdır. İşlemenin eksik, yanlış ya da hukuka aykırı olması halinde, çocuk sahip olduğu haklarını ebeveynlerine karşı da kullanabilmelidir. Bu çerçevede çocuk, fiil ehliyetine sahip olduğu andan itibaren, kişisel verilerin düzeltilmesi, silinmesi veya yok edilmesi hakkını kullanabilir. Bundan ayrı olarak da, özellikle çocuğun sosyal medyada paylaşılan fotoğrafları ve videoları nedeniyle menfaatinin zedelenmesi durumunda, hâkim tarafından önlem alınabilir, -istisnai de olsa- bu önlemin sonuç vermemesi halinde de velayetin kaldırılması kurumuna da başvurulabilir.

Sonuç itibarıyla, çocukların kişisel verilerinin işlenmesi hususunda her ne kadar genel hükümlerin uygulama alanı bulacağı kabul edilse de, AB Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde olduğu gibi, mevzuatımızda da konuya ilişkin doğrudan düzenlemeye yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akgül**, Aydın: Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, 2.B., İstanbul 2016.
- Akıntürk**, Turgut/**Ateş Karaman**, Derya: Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, C.II, 14.B., İstanbul 2012.
- Akıpek**, Jale/**Akıntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya, Türk Medeni Hukuku, Birinci Cilt, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, 12.B, İstanbul 2015.
- Aksoy**, Hüseyin Can: Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2010.
- Ayan**, Mehmet/**Ayan**, Nurşen: Kişiler Hukuku, 8.B., Ankara 2016.
- Aydın**, Sedat Erdem: AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu, İstanbul 2015.
- Aydın**, Ufuk: İş Hukukunda İşçinin Kişilik Hakları, Eskişehir 2002 (Kişilik Hakkı).
- Ayözer**, A. Çiğdem, Kişisel Verilerin Korunması (Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil), İstanbul 2016.
- Banks**, Sarah: Can Today's Networked Kids Protect Their Right to Privacy?, <http://www.contributoria.com/issue/2015-05/54f59102d077e7c21b000096.html>.
- Bartels**, Jenn Supple: Parents' Growing Pains on Social Media: Modeling Authenticity, Character and... Social Media, Vol. 1, 2015, <http://digitalud.dbq.edu/ojs/index.php/character/article/view/4>.
- Bazon**, Emily: No, I Will Not Follow Your Baby on Twitter, Slate Magazine, The Slate Group, 4 Sept. 2013. Web. 1 Nov. 2014 (http://www.slate.com/blogs/xx_factor/2013/09/04/twitter_for_babies_media_elites_tweet_in_the_voice_of_their_kids_think_of.html?via=gdpr-consent).
- Belican**, Cüneyt: Şeref ve Haysiyetin Korunması, Özel Hayatın Gizliliği ve Sanat Özgürlüğü: Özel Hukuk Açısından Bir Değerlendirme, Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, 1.B, C.I, İstanbul 2010, s. 535-593.
- Beytar**, Erbil: İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması, İstanbul 2017.
- Brosch**, Anna: When the Child is Born into the Internet: Sharenting as a Growing Trend among Parents on Facebook, The New Educational Review, Mart 2016, s. 226-236.
- Duggan**, Maeve/**Lenhart**, Amanda/**Lampe**, Cliff/**Nicole**, B. Ellison: Concerns About Children, Social Media And Technology Use, Pew Research Center, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/concerns-about-children-social-media-and-technology-use/>.

- Duggan, Maeve/Lenhart, Amanda/Lampe, Cliff/Nicole, B. Ellison:** Parents and Social Media, Pew Research Center, <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/parents-and-social-media/>.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan:** Türk Özel Hukuku, Kişiler Hukuku, C.II, İstanbul 2015.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku, C.III, 10.B., İstanbul 2015.
- Findlay, Carly:** When parents overshare their children's disability, <https://www.smh.com.au/lifestyle/when-parents-overshare-their-childrens-disability-20150724-gjtw6.html>.
- Gürsel, İlke,** İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Ankara 2016.
- Hatemi, Hüseyin/ Kalkan Oğuztürk, Burcu:** Aile Hukuku, 2.B., İstanbul 2013.
- Helvacı, Serap:** Gerçek Kişiler, 7.B., İstanbul 2016.
- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya:** Medeni Hukuk, 4.B., İstanbul 2016.
- Işntan, Pelin:** Children Have a Right to Privacy- Also Against Their Parents...?, IV. Türkiye-Slovenya Karşılaştırmalı Hukuk Sempozyumu Kişilik Hakları, Ankara 2016, s. 201-205.
- Kaboğlu, İbrahim Ö.:** Özgürlükler Hukuku, İstanbul 1999.
- Kaya, Cemil:** Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi, İÜHFMD, C.LXIX, S.1-2, 2011, s. 317-334.
- Kaya, Mine:** Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme-İnternet-Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması, Ankara 2015.
- Kazancı, Behiye Eker:** Kişilerin İzinsiz Görüntülerinin Alınmasının TCK m.134 Çerçevesinde Korunması, DEÜHFD, C.9, S.1, 2007, s. 131-164.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Aile Hukuku, Ankara 2015.
- Kılınç, Doğan:** Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması, AÜHFD, C.61, S.3, 2012, s. 1089-1169.
- Kraljic, Suzana:** Children Have The Right To Privacy- Also Against The Parents, IV. Türkiye-Slovenya Karşılaştırmalı Hukuk Sempozyumu Kişilik Hakları, Ankara 2016, s. 185-197.
- Küzeci, Elif:** Kişisel Verilerin Korunması, 2.B., Ankara 2018.
- McPeak, Agnieszka, A.:** The Facebook Digital Footprint: Paving Fair and Consistent Pathways to Civil Discovery of Social Media Data, 48 Wake Forest L. Rev. 887 (2013), s. 899-911.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe:** Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 15.B., İstanbul 2015.
- Özdemir, Hayrunnisa:** Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Ankara 2009.
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku, Ankara 2012.

- Polater**, Yusuf Ziya: Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması, Ankara 2010.
- Polater**, Yusuf Ziya: Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması, Ankara 2010.
- Rachels**, James: Why Privacy Is Important?, Philosophy and Public Affairs, C.4, S.4, Y.1975, s. 323-333.
- Sırabaşı**, Volkan: İnternet ve Radyo- Televizyon Aracılığıyla Kişilik Haklarına Tecavüz (İnternet Rejimi), Ankara 2003.
- Soysal**, Tamer: Elektronik Posta Yoluyla Kişilik Haklarına Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk, ABD, Y.65, S.1, Kış 2007, s. 144-167.
- Steinberg**, Stacey B.: Sharenting: Children's Privacy in the Age of Social Media, Emory Law Journal, Vol. 66, s. 841.
- Şen**, Ersan: Devlet ve Kitle İletişim Araçları Karşısında Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması, İstanbul 1996.
- Uncular**, Selen: İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Ankara 2014.
- Zevkliler**, Aydın/**Acabey**, M. Beşir/**Gökyayla**, K. Emre: Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, Medeni Hukuk, Ankara 2000.

İnternet Kaynakları

Parenting in the Information Age: Am I Oversharing?, <http://www.confessionsofthechromosomallyenhanced.com/2015/08/parenting-in-information-age-am-i.html>.

Sharenting" trends: Do parents share too much about their kids on social media?, <https://www.mottchildren.org/news/archive/201503/%E2%80%9Csharenting%E2%80%9D-trends-do-parents-share-too-much-about-their>, (20.06.2018).

https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rights-citizens/how-my-personal-data-protected/can-personal-data-about-children-be-collected_en.

